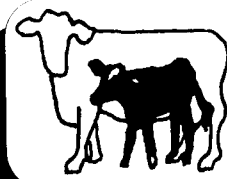


גידול



המלצות לשימוש בחלב מלא להגמעת עגלים לשם צמצום עודפי החלב

ד"ר רונן מלצר – ממ"ר גידול יונקים, שה"מ

היונקים הוא יצירת מאגר קטן של פרות מניבות חלב אשר יכול בעתיד להיות מופנה ליצור חלב לשיווק, במידה שיחול שינוי במגמת צריכת החלב. כמו כן, פרות אלה יכולות להחליף מיידית פרות אשר יוצאות במפתיע מהעדר (תמותה) או להחליף חלב אנטיביוטי וחלב גבוה בתאים סומטיים המתקבל מפרה חולה (הוראות שימוש חלב גבוה בסת"ס וכן בחלב אנטיביוטי לצורכי הגמעת עגלות פורסמו בדפון קודם.

המגדל אשר יבדוק את העלויות הכלכליות הכרוכות בהחלפת תחליף החלב בחלב מלא ימצא, כי על אף עלות העבודה הנוספת הכרוכה בהגמעה נוספת של החלב (שתי הגמעות חלב מלא מול הגמעה אחת תחליף חלב), זולה יותר לאורך זמן משימוש בתחליפי החלב היקרים יחסית למחיר החלב העודף.

יתרון כלכלי נוסף מתקבל מהפניית חלב גבוה בסת"ס. חלק מהחלב המלא הוא חלב עם סת"ס גבוה. הפניית חלב עם סת"ס גבוה תביא לרווח כפול ליצרן: הקטנת כמות החלב העודפת ושיפור איכות החלב. רווח נוסף מתקבל מניצול החלב האנטיביוטי. פרות המקבלות טיפול אנטיביוטי (בשל דלקות עטין, דלקות רחם, דלקות טלפיים וכו') ניתן להחליף את החלב הנגרע בשל הטיפולים האנטיביוטיים בחלב של הפרות "הרורביות". חלב זה היה נשפך לביוב במקרים אחרים. מגדלים אשר יווסתו חלב גבוה בסת"ס וחלב אנטיביוטי אשר תמורתו החלופית היא אפס (שפיכה למערכת הביוב) ימצאו כי הרווח הכלכלי בשימוש בחלב עודף אף גבוה מהחישוב הראשוני כחלב עודף בלבד.

לאחר ההסבר שניתן על כדאיות השימוש בחלב עודף להגמעת בני בקר, להלן מספר טבלאות הגמעה בחלב לשימוש ביונקיות.

עקב המצב בו יצומצמו מכסות החלב במשקים ועם בוא עונת החורף המשופעת בחלב. קיים צפי שמשקים רבים יחרגו ממכסת החלב המיועדת ויקבלו מחיר נמוך לחלב העודף. על מנת לצמצם את הנזק הכלכלי ממצב זה, החלו משקים רבים לנקוט בדרכים שונות להקטנת כמות החלב העודף. דרך מומלצת היא הפניית חלב עודף לצריכת היונקים וצמצום השימוש בתחליפי חלב.

השימוש בחלב מלא לעגלות התחלופה מומלץ במשקים הידועים כנקיים ממחלת בת השחפת, כמו כן משקים אשר לא ידועים כנגועים ואשר בשלב זה עדיין לא החלו בתהליכים של ביעור המחלה. בעגלים לפיטום השימוש בחלב להגמעה מותר ומומלץ בכל המשקים.

חלב הפרה הינו המוצר המושלם ביותר מבחינת הרכבו ותכולתו (חלבון, שומן, ויטמינים ומינרלים) להזנת בני בקר. הסיבה אשר בגללה עברו משקי החלב בעולם להשתמש בתחליפי החלב היא מחירו הגבוה של החלבון ושומן החלב כמוצר למאכל אדם, ונסיון להחזיר את עלות גידול בני הבקר על ידי מתן תחליפי שומן וחלבון זולים יותר. על אף זאת החלב הוא עדיין המוצר המותאם ביותר להזנת בן הבקר היונק כיון שמערכת העיכול של בן הבקר בנויה ומתוכננת, בדרך הטבע, לניצול ועיכול טוב יותר של חלב הפרה ופחות של תחליפי החלב השונים. השינויים הקלים בהרכב החלב בין פרות ובין חליבות, אין בהם בכדי לגרום לבעיות עיכול בבני הבקר, בשל נעילות הרבה והקלות היחסית בה יכולה מערכת העיכול לנצל מזון זה.

יתרון נוסף בהפניית חלב פרות להגמעת

המלצות אלה מתייחסות לכמויות מינימליות של חלב מלא לתקופה של 55 יום. טבלאות אלה הן המלצה בסיסית בלבד ועל פי הנהוג במשק ניתן להתאים לטבלאות אלה (http://www.icba.org.il/mikzohi/ionkim/milk_feeding.htm)

1. תוכנית הגמעה בחלב מלא במהלך 55 יום בשתי הגמעות ביממה

גיל בימים	סה"כ ימים	הגמעה ראשונה (ליטר)	הגמעה שניה (ליטר)	הערות
3-0	3	2	2	קולוסטרום
7-4	4	2	2	קולוסטרום או חלב
21-8	14	2	2	חלב
50-22	29	2.5	2.5	חלב
55-51	5	2.5	-	חלב פעם ביום

ניתן לשלב חלב מלא עם תחליף חלב לשם ריכוז החלב במטרה להגמיעה פעם אחת ביממה.

1. תוכנית הגמעה בחלב מלא במהלך 55 יום בשתי הגמעות ביממה

גיל בימים	סה"כ ימים	הגמעה ראשונה (ליטר)	הגמעה שניה (ליטר)	הערות
3-0	3	2	2	קולוסטרום
7-4	4	2	2	קולוסטרום או חלב
21-8	14	3	-	חלב+50 גרם תחליף לליטר
50-21	29	3.5	-	חלב+50 גרם תחליף לליטר
55-51	5	2.5	-	חלב

לקבלת הסברים נוספים והמלצות המותאמות למשק ניתן להתקשר ל 056-241540 או לכתוב לדואר אלקטרוני : roml@shaham.moag.gov.il

ביקור במוזיאון הרפת ביפעת

לפני מספר שנים הקימה ההתאחדות מוזיאון לענף רפת החלב, לצד המוזיאון לראשית ההתיישבות בעמק יזעאל אשר בקיבוץ יפעת. בתוך אותו מבנה של מוזיאון הרפת שוכן גם ארכיון הענף ובו חומר תיעודי רב-גוני למכביר אודות ראשית הענף והחלוצים שהקימוהו בארץ-ישראל בראשית המאה שעברה.

ביקור במוזיאון הוא תענוג וחווייה אמיתית לכל רפתן וחקלאי בכלל - אולם הוא צריך להיות חובה וחלק מתכנית הלימודים לכל התלמידים (והמורים ומדריכים), אשר בבתי הספר החקלאיים באשר הם. שעות הביקור במוזיאון הן 7.30-11.30 בימים א'-ה'. רצוי לתאם ביקור של כיתות שלמות עם האחראי על המוזיאון, שלמה דורי, טלפון 04-6548754